

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNİ UREDNIK SLAVKO BEZNİK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRAJN, KOROŠKA C. 6; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRAJN-OKOLICA STEV. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROCNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA STEVILKA STANE 10 DIN

GORENJSKA OB DNEVU REPUBLIKE

Svečane proslave in akademije širom po Gorenjski - Odkritje spomenika in spominske plošče
- Prekop padlih borcev

Menda na Gorenjskem ni kraja in naselja, kjer ne bi slovesno proslavili našega največjega državnega praznika, obletnico ustanovitve republike Jugoslavije. Že nekaj tednov preje so po mestih in vseh trajale priprave na proslavitev praznika. Kulturno prosvetna društva, politične organizacije in športna društva so na predvečer praznika in na sam praznik s proslavami in akademijami proslavljali Dan republike. Praznično razpoloženje je prevzelo stehernega človeka.

V soboto zvečer je TVD seniškem delavskem odrvu, sedaj pa je doživel svojo drugo predstavo na jeseniškem odrvu. Poleg te prireditev pa so bile tudi na Jesenicih akademije in proslave po delovnih kolektivih. Na odrvu javorniške »Svobode« je bila na praznik republike premiera »Mladosti pred sočim«. Predstava, ki je bila v sklopu prireditev ob Dnevu republike, je doživelna lep uspeh.

V Kamniku je bila zvečer pred praznikom Dneva republike slavnostna predstava Mestnega gledališča, ki je uprizoril Cufarjevo delavsko drama »Polome«. Drama tega delavskega pisatelja je bila prvič uprizorjena pred dvajsetimi leti na je-

nike s slavnostno akademijo, ki seja občinskega odbora ZB. jo je priredila kamniška gimnazija. Po govoru direktorja morja.

gimnazije, so nastopili številni recitatorji, mladinski pevski zbor pa je zapel več pesmi. Mali, ki je prišel k odkritju iz Posebno učinkovita je olla Koroške peš ter je za pot razborno recitacija dijakov višje bil nič manj, kot pet ur. Ven-

dar je prišel rade volje k sio- vesnemu odkritju, ker spome-

nik stoji na mestu, kjer je med vojno padel njegov brat - par-

tizan.

Prav tako je bila v Puterhofu odkrita spominska plošča na hiši, kjer je bila pred desetimi leti konf. aktivistov kranjskega okrožja Osvobodilne fronte. Ob odkritju je govoril takratni sekretar okrožnega odbora OF za Kranj tov. Tone Hafner, ki je poudaril pomen takratne konference aktivistov OF.

Na pokopališču v Stari Oselici so pokopali tri padle partizane, med njimi starega partizana Boštjana, ki ga stari partizani poznavajo še iz dražganske bitke. Dosej so bili pokopani nekje v širih gozdovih, na praznik republike pa so našli poslednji počitek na domačem pokopališču. Ob pokopu so sodelovali žirovski pevci in goðba ter okoli 300 ljudi, ki so počastili spomin padlih junakov in zasuli njih grobove z venci in jesenskim cvetjem.

Predsednik Tito ob »Galebu«

Negospodarske in gospodarske investicije

Gover predsednika republike milijonov, v letu 1953 pa že 357 v Kopru je močno odjeknil v javnosti, posebno živahne razprave pa so povzročile maršalove besede o naši no-tranji politiki in perspektivah nadaljnje gospodarske izgradnje in investicijske politike.

Pred dnevi je Zvezna ljudska skupščina izglasovala predlog odvzemenu presežnih dobičkov podjetjem in gospodarskimi organizacijami, ki so jih dosegli sproči monopolizma in izredno ugodnega trenutnega položaja na tržišču. Nad tem ukrepom, ki je bil v sedanjem gospodarskem položaju edino pravilen in gospodarsko popolnoma utemeljen, pa se moramo zamisliti.

Trenutni gospodarski položaj naše države je danes večini državljanov na splošno znan. Večkratne elementarne nezgodne in pasivne plačilna bilanca z inozemstvom, ki je neposredno posledica teh nezgod, povzročajo stalne težave našemu gospodarskemu sistemu. Toda razen teh objektivnih, obstajajo še mnogi subjektivni vzroki, kateri pa bi v marsikaterem primeru z večjo preudarnostjo in treznostjo lahko rešili in tako preprečili dostikrat večjo gospodarsko škodo.

Ceprav smo z decentralizacijo vsega našega političnega, kulturnega in gospodarskega življenja dosegli neprecenljive uspehe in v tem v veliki meri sprostili sile in iniciativi državljanov, nismo pri razdelitvi investic na gospodarske in ne-gospodarske našli vedno pravega odnosa. Izredno velike komunalne potrebe so narekovali in ne narekujejo ljudskim odborom nenehno skrb za ta dela in seveda tudi skrb za zagotovitev zadostnih finančnih sredstev. Ce pogledamo že nekaj številk o skupno uporabljenih sredstvih v kranjskem okraju, oziroma o negospodarskih investicijah, nam te dajo mislit v upravičenosti, oziroma gospodarski utemeljenosti teh investicij.

V letu 1952 so znašala skupno uporabljeni sredstvi v okraju 244 millionov, leta 1953 je 672 millionov dinarjev, ocena za letošnje leto pa beleži 1.150 milijonov, medtem ko znašajo s planom predvidena sredstva za prihodnje leto 1.300 millionov dinarjev. Ce iz teh skupnih sredstev izdvojimo negospodarske investicije bomo videli, da znašajo le-te v letu 1952 le 27

Težave „Plamena“ v Kropi

Letošnji družbeni plan bodo težko izpolnili

Letošnji družbeni plan »Plamena« predviđa proizvodnjo 3036 ton kovinskih izdelkov, ki pa je skoraj za 1000 ton večja od lanskoletne. Kolektiv se trudi, da bi plan izpolnil, vendar bo zaradi težav, ki so jih imeli s stroji, pomanjkanjem električne energije itd., svoj letošnji plan le s težavo izpolnil. Močno občutijo v »Plamenu« tudi odnosnost 16 ključavnih arhitektov, ki so odšli k vojakom. Razen tega pa so tudi njihovi prostori za tako proizvodnjo več kot preteši.

Razen vijakov, matic, zakovic ipd., izdelajo v »Plamenu« letno okoli 20.000 garnitur smuškega okova, toda kljub temu morejo zadostiti potrebam. Sedaj, ko bi okovje moralo biti že v trgovinah, so še dobili potrebno jeklo. V tovarni so sklenili, da bodo v prihodnje težave premostili s pravočasnim naročili potrebnih surrov.

Kroparji so tudi znižanju cen posvetili precejšnjo pozornost in je letos kolikot v tem problemu že nekajkrat razpravljal. Podatkih, ki so jih povedali v tovarni, so znižali cene smuškev okovu za 15-20%. Stalnim in večjim odjemcem pa so začeli dajati tudi 4% rabat.

Ker je izdelovanje raznih vijakov v Kropi že tradicija, je kolektiv sklenil, da bi začeli

Žična valjarna dosegla letni plan

Zelezarna Jesenice je lahko izvaljala planiranih 36.000 ton na kolektiv žične valjarne letos ponosa, saj je dosegel že tri rekordne in sicer: rekordne proizvodnje, 26. oktobra je dosegla rekordno dnevno storilnost, in počastitev Dneva republike pa je dne 23. novembra ob 22. uri dosegla tudi letni plan. Kljub večjim remontom in skoraj enomesečnemu zastopu zaradi pomanjkanja električne energije v letošnjem letu, je

Srečno pot!

Ob odhodu predsednika republike v Indijo in Burmo mu želimo čim več uspeha

V torek dopoldne se je predsednik republike Josip Broz Tito s svojim spremstvom v ka-

terem so podpredsednik zveznega Izvršnega sveta Aleksander Ranković, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, Jovan Veselinov, Ivan Krajačič, Jože Vilfan, general Zezelj i. dr. na Reki vkrcali na ladjo »Galeb«, s katero je odplovil na povabilo indijske in burmanske vlade na uradni obisk v Indijo in Burmo. Predsednik Tito bo prispev v Indijo

16. decembra in bo ostal na obisku 18 dni.

V reškem pristanišču so se od predsednika FLRJ poslovili najuglednejši predstavniki oblasti in političnega življenja ter prebivalci Reke. Pred ladijskim mostom je v imenu najmlajših Rečanov predsednika Tita postavljal pionir, ki mu je želel srečno pot in prijetno potovanje. Tudi mi se pridružujemo njegovim željam in želimo dragemu predsedniku srečno pot in čim več državnih uspehov!

Za enotno Poljansko dolino

Sestanek, ki bo prav gotovo obrodil bogate sadove

Gorenja vas, 1. decembra.

Tu je bil danes sestanek predstavnikov političnih organizacij in predsednikov občinskih odborov iz gorenjevaške, poljanske in sovodenjske obč. Na sestanku so razpravljali o enotni komuni v Poljanski dolini. Ugotovili so, da bi cepitev doline pomnila veliko gospodarsko in plitveno škodo. Zato obžalujejo, da imajo Žirovci napaken odnos do enotne komune in tiščijo svojo. Vendar smatrajo, da je v interesu dolinne, oziroma sedanjih občin Poljane, Gorenja vas in Sovodenj, da se združijo v eno komuno tudi v primeru, da bi Žirovci hčili obdržati svojo občino.

Sestanek v Šoll v Gorenji vasi je bil živahen, razprava pa si je bil prenobljena. To pa bi hkrati pripomoglo po-treza in prenobljena. Tovariši vasi in So-

vodnja, ki so posegali v raz-pravo, so ugotavljali obilo pred-nosti, ki bi jih imela skupna poljanska komuna. Popolnoma pravilno so ugotovili, da bi bila ta komuna lahko odločen-

činitelj za plodno sodelovanje

pribivalcev vse doline na go-

družbenega. Prav zato se Žirovci

tudi boje priti »pod« Gorenja vas, čeprav si seveda izmisljajo druge razloge, ki bi opravili njihovo odločitev. Žirovci mi-sljijo, da bodo, če ostanejo sami,

aktivni, v nasprotnem primeru pa ne. Pri tem pa pozabljajo,

da bodo združene občine, ce-

prav gospodarsko še niso razvi-

te, vendar močnejše kot je se-

daj vsaka zase. S skupnimi

močmi se bodo tudi luže go-

sposarsko okreplile, kajti naloga

komune ne bo v tem, da gradi

na nekem koncentriranem pod-

ročju velike tovarne in pod-

jetja in da v administrativnem

centru gradi celo mesto, mar-

več v tem, da mobilizira vse

razpoložljiva sredstva in vse

razpoložljive drobne materialne

vire s področja vse komune, za razvoj celokupnega območja komune in na same posamezne dela na škodo drugih.

Ce bi bili Žirovci na sestanku v Gorenji vasi, potem bi videili, da je njihova bojazna ne-upravičena. Slišali bi lahko, kako preudarno so predstavniki treh poljanskih občin razpravljali o razvoju gospodarstva v vsej Poljanski dolini, kako pravilno so dojeli naloge, ki jih bo nova oblika ljudske samouprave postavila pred ljudske občine in pred vse prebivalstvo komune in kako realno so govorili o kadrovski politiki v bodoči komuni.

Vsi na sestanku pa so si bili edini, da se ustanovi komuna v Poljanski dolini s sedežem v Gorenji vasi, tudi ce se Žirovci ne vključijo vanjo. Hkrati pa so sklenili, da bodo se naprej poskušali prenuditi Žirovce, naj se vključijo v enotno komuno in na ta način preprečijo, da bi se kosalo gospodarsko-politično enotno področje.

DELOVNI USPEHI

V Kamniku so pred prazničkom Republike izpolnili mnoge delovne obljube. Na prvem stanovanjskem bloku, ki ga gradi LOMO pri kolodvoru, je bila dograjena streha, okrašena smreka vrh dvonadstropne stavbe pa je bila znak zmage delovnega kolektiva. Tudi pri gradnji vodovoda so delavci izpolnili obljubo. Pri zajetju novega vrelca za kamniški vodovod so prišli štiri in pol metra globoko in poslali vodo v kemično in bakteriološko preiskavo.

Kitajske čete so napadle otok Vučiu, ki so ga dosegli nadzorovale kuomintanške oblasti. Napad na otok, ki leži 12 km od otoka Kemoya in luke Amoja, se je pričel pretekel tehen z izkrcavanjem čet. Pred napadom je bil otok bombardiran. Po enourni borbi so kuomintanske čete napad odbrile in ubili nekaj kitajskih vojakov.

LETALSKA NESREČA

Prejšnji petek je v Ličku strmoglavljal neko lovsko letalo in padlo na glavni štab zrakoplovne baze ter eksplodiralo. Pri tem sta bili porušeni dve poslopji glavnega štaba, ubitih pa je bilo 12 oseb in več ranjenih.

PROIZVODNJA LETAL PADA

Ameriški admiral W. Ramsey je nedavno izjavil, da je proizvodnja vojnih letal v ZDA padla v letosnjem letu na 900 aparatov mesečno, dočim so jih v preteklem letu izdelali v enem mesecu 1000. Pripomnil je, da nameščava ameriško letalstvo v letu 1957 dosegli 137 letalskih skupin. Takrat bodo ZDA razpolagale s približno 400.000 letali, med katerimi bo polovica reaktivnih.

VIHARJI NA ATLANTIKU

Britansko obalo je te dni zanjel izredno močan vihar, ki je potopil neko 7300 tonsko ladjo, polno tovora. Računajo, da je pri nesreči izgubilo življenje 40 članov posadke. Neka reševalna ladja je sporočila, da je našla tri trupla s potopljene ladje. Posrečeni ladji so prihitele na pomoč tri ladje, ki jim je sredi razburkanega oceanata uspelo rešiti manjšo skupino brodolomcev.

SOVJETSKI TISK O PRAZNIKU

Za Dan republike je sovjetski list »Izvestja« objavil obširen članek o narodnem prazniku jugoslov. ljudstva. Pisec članka K. Petrov piše o zgodovini osvobodilnega boja jugoslovenskih narodov proti fašizmu ter podarju, da so narodi SZ z zadovoljstvom sprejeli nedavno zbljanje z Jugoslavijo.

NA OBISK

Predsednik burmanske vlade U Nu je te dni odpotoval z letalom na krajši obisk na Kitajsko.

Upričen protest delovnega kolektiva

DELOVNI KOLEKTIV BOMBAŽNE PREDILNICE IN TKALNICE TRŽIČ JE POSLAL TEKSTILNI TOVARNI V ST. PETRU V SAVINJSKI DOLINI PROTESTNO PISMO ZARADI NASTAVITVE BIVSEGA DIREKTORJA BPT, KI JE BIL OBŠOJEN NA TRI IN POL LETA ZAPORA ZARADI GOSPODARSKEGA KRIMINALA, NA POLOŽAJ OBRATOVODJE.

Neredko se zgodi, da zaradi gospodarskega kriminala obsojeni državljanji po prestani kazni dobijo zaposlitev v istih ali pa v drugih podjetjih, pri navadi pa tudi isti položaj, na katerev so delikt zakrivil. Jasno je, da državljanji po prestani kazni morajo dobiti zapositev, nerazumljivo pa je, da odgovorni ljudje po podjetjih, ki jih nastavljajo, ne pomisijo, da so bili kaznovani. Brez dvoma je, da je tako neodgovorno nameščanje bivših obsojencev na vodilni položaje po obratih družbenopolitično zelo škodljivo.

Ze samo v Kranju imamo nekaj takih primerov. Eden izmed

vodilnih uslužencev »Koteks«, poslovalnica Kranj, Brenčič, je v kazenski preiskavi zaradi večjega primanjkljaja, ki ga je povzročil kot upravniki gostilne »Pod Joštom«. Bivši knjigovodja krajevnih podjetij v Bitnjah Knez je bil že predkazovan po Vrhovnem sodišču LRS obsojen na tri leta in šest mesecev zapora. Letos 23. novembra pa je isti človek »poslovno obiskal« BPT v Tržiču kot vodilni uslužbenec Tekstilne tvarne v St. Petru v Savinjski dolini. Delavci in našenci BPT so takoj, ko so to zvedeli, zapustili svoja delovna mesta ter v upravnem postopku tovarne zahtevali, da Bicman zapusti podjetje. Na odločno zahtevu delavstva je Bicman zapustil tovarno, vendar je ob podjetje »Sadje« v Kranju v sklopu vodilno zapustilo v njem.

Konferanca kranjske mladine

V četrtek, 18. novembra so se v zgornji dvorani Sindikalnega uprizoril že osem poučnih in zabavnih filmov. Sklep konference je v konferenci mladinske organizacije. Udeležba je bila zelo velika, saj vsi dijaki sploh niso mogli v dvorano in bi v bodoče bilo bolje, če bi bila taka konferanca v glavnih dvorani. Predsednik mladine je v svojem referatu povedal o delu mladinske organizacije na gimnaziji, ki ni potekalo tako kot bi lahko. Za njim so podal svojo poročila predsedniki posameznih sekcijs.

Med delovne sekcije lahko vsekakor prištevamo prirodoslovno in fizkulturno sekcijo. Zalostno pa je, da so na gimnaziji do sedaj »spale« vse kulturne sekcije, kot dramatska, literarna in recitatorska. Tudi fotoklub je na gimnaziji, ki pa zaradi pomanjkanja materiala ne more v redu delovati. Filmski krožek je tudi pokazal mnogo marljivosti, saj je v tem

kratkom času od pričetka šole v domu zbrali dijaki kranjske gimnazije in konferenci mladinske organizacije. Udeležba je bila zelo velika, saj vsi dijaki sploh niso mogli v dvorano in bi v bodoče bilo bolje, če bi bila taka konferanca v glavnih dvorani. Predsednik mladine je v svojem referatu povedal o delu mladinske organizacije na gimnaziji, ki ni potekalo tako kot bi lahko. Za njim so podal svojo poročila predsedniki posameznih sekcijs.

Med delovne sekcije lahko vsekakor prištevamo prirodoslovno in fizkulturno sekcijo. Zalostno pa je, da so na gimnaziji do sedaj »spale« vse kulturne sekcije, kot dramatska, literarna in recitatorska. Tudi fotoklub je na gimnaziji, ki pa zaradi pomanjkanja materiala ne more v redu delovati. Filmski krožek je tudi pokazal mnogo marljivosti, saj je v tem

Sindikalna organizacija podjetja in član ZKS so sklenili, da Bicman v tovarni nima ničesar iskat niti poslovno niti privatno. To pa zlasti zato, ker predobro poznajo njegovo nenaklonjenost delavščenu razredu. Sami so dobro občutili njegovo diktatorstvo, ko je bil še njihov direktor. Zato so člani delovnega kolektiva BPT toliko bolj začuden, da sta tega človeka Upravni odbor in Delavski svet Tekstilne tovarne v St. Petru ponovno zaposila na odgovornem mestu obratovodje. Zato so delavci tržiške predilnice in tkalnice ogorenji in ne morejo razumeti, kako se more na vodilni mestu zaposliti človek, ki je pravkar prisel iz zapora in kako naj vodi delavce, do katerih nikdar ni imel človeškega odnosa!

Delovni kolektiv BPT zahteva, da Delavski svet Tekstilne tovarne takoj odstavi z odgovornega položaja Albinu Bicmanu, ker smatra, da je sramota za delavščina razred, da se postavlja na vodilni položaj ljudi, ki so v najtežjih letih povojne graditve špekulirali na račun žaljev naših delavcev, zlasti še, ker imamo danes dovolj strokovnega kadra, ljudi, ki so socializmu res predani.

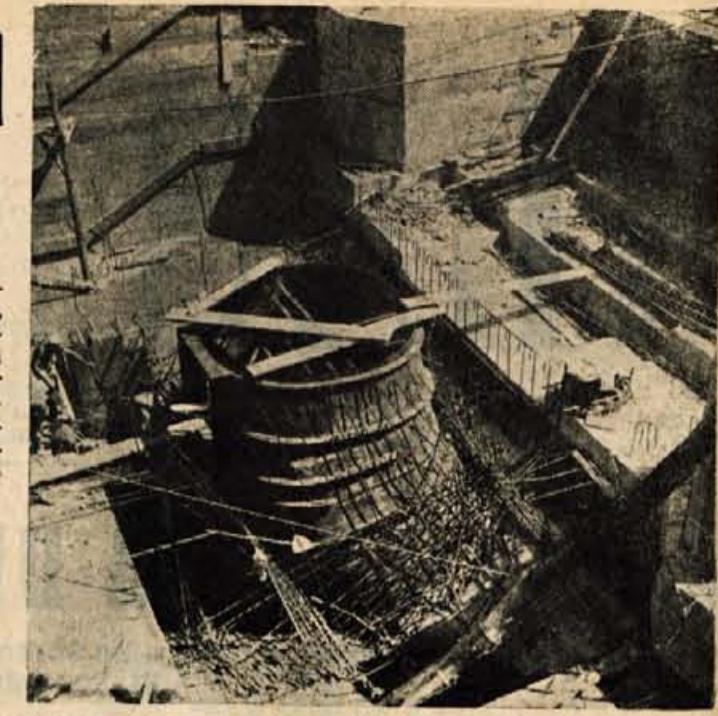
Protestno pismo delovnega kolektiva Tekstilne tovarne v St. Petru se zaključuje s sklepom, ki ga bosta sindikalna podružnica BPT in partijska organizacija predložili UO in DS predilnici in tkalnici in sicer, da se prekinejo vsi poslovni stiki s tovarno v St. Petru, dokler bo Bicman na vodilnem položaju.

V. 8.

Na konferenci je bilo izrečenih nekaj graj, ki pa so bile bolj ali manj upravljene. Zaradi nedelavnosti je bil starodobnik razpuščen in mladinci so izložili novega, ki je obljubil, da bo svoje naloge opravil v redu in skušal nadoknaditi, kar je bilo zamujeno.

Dalje je bilo na konferenci govorov tudi o »sovražnosti« med tekstilci in gimnaziji. Ti odnosni so že dalj časa predmet, ob katerem se vsakdo spotakne. Sklenili so, da se mora ta stvar čimprej rešiti in da naj se zdrži organizacija tekstilnega tehnikuma z organizacijo gimnazije.

Delavsko samoupravljanje v

Drugi agregat HC Medvode med gradnjo

II. agregat HC Medvode poizkusno obratuje

Pretekli petek, dva dni pred trudom in trdim delom, saj so predvidenim rokom, je delovni zadnji dni pred praznikom delovnega kolektiva HC Medvode izpolnil lali delave tudi nepretrgoma po svojo obljubo do skupnosti. 24 ur.

Točno ob 20.05 se je prvič poizkusno zavrel II. agregat te doma v začetku aprila prihodnjega leta že redno obratovati.

Ko bo začel agregat predvodom v začetku aprila prihodnjega leta že redno obratovati, se bo povečala zmogljivost HC je kolektiv dosegel z velikim KW.

IZ ŽIROVNICE

Dolgo pričakovana zdravstvena ambulanta že čaka na otvritev. Občinski odbor je pravilno zanjlo lep prostor s čakanico. Treba jo je samo še »Hidromontaža« iz Maribora, opremiti, za kar bo poskrbel Zdravstveni dom iz Radovljice. Nememu kolektivu k uspehu se vse se veselimo njene otvoritve. Vsi se veselimo njene otvoritve. A.

Še o pojasnjevanju samoupravljanja

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja v kranjskem okraju, vendar je v članku o samoupravljanju v tovarni »Iskri« nepravilnosti. Napačno informiranje javnosti o razvoju delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovarnah in podjetjih je bivanjem in najkrajšem času odločil nekaj časa v nadzorovanju, vendar pa si ni mogoče predstavljati, da predsednik DS v Iskri o problemih samoupravljanja ne bi vedel mnogo pogojih delavščega samoupravljanja. Vse je zato po izvedbi predstavnik delavščega samoupravljanja imajo mnogo problemov, katerih reševanje jim zavajajo naši delavci. A.

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovarnah in podjetjih je bivanjem in najkrajšem času odločil nekaj časa v nadzorovanju, vendar pa si ni mogoče predstavljati, da predsednik DS v Iskri o problemih samoupravljanja ne bi vedel mnogo pogojih delavščega samoupravljanja. Vse je zato po izvedbi predstavnik delavščega samoupravljanja imajo mnogo problemov, katerih reševanje jim zavajajo naši delavci. A.

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovarnah in podjetjih je bivanjem in najkrajšem času odločil nekaj časa v nadzorovanju, vendar pa si ni mogoče predstavljati, da predsednik DS v Iskri o problemih samoupravljanja ne bi vedel mnogo pogojih delavščega samoupravljanja. Vse je zato po izvedbi predstavnik delavščega samoupravljanja imajo mnogo problemov, katerih reševanje jim zavajajo naši delavci. A.

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovarnah in podjetjih je bivanjem in najkrajšem času odločil nekaj časa v nadzorovanju, vendar pa si ni mogoče predstavljati, da predsednik DS v Iskri o problemih samoupravljanja ne bi vedel mnogo pogojih delavščega samoupravljanja. Vse je zato po izvedbi predstavnik delavščega samoupravljanja imajo mnogo problemov, katerih reševanje jim zavajajo naši delavci. A.

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovarnah in podjetjih je bivanjem in najkrajšem času odločil nekaj časa v nadzorovanju, vendar pa si ni mogoče predstavljati, da predsednik DS v Iskri o problemih samoupravljanja ne bi vedel mnogo pogojih delavščega samoupravljanja. Vse je zato po izvedbi predstavnik delavščega samoupravljanja imajo mnogo problemov, katerih reševanje jim zavajajo naši delavci. A.

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovarnah in podjetjih je bivanjem in najkrajšem času odločil nekaj časa v nadzorovanju, vendar pa si ni mogoče predstavljati, da predsednik DS v Iskri o problemih samoupravljanja ne bi vedel mnogo pogojih delavščega samoupravljanja. Vse je zato po izvedbi predstavnik delavščega samoupravljanja imajo mnogo problemov, katerih reševanje jim zavajajo naši delavci. A.

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovarnah in podjetjih je bivanjem in najkrajšem času odločil nekaj časa v nadzorovanju, vendar pa si ni mogoče predstavljati, da predsednik DS v Iskri o problemih samoupravljanja ne bi vedel mnogo pogojih delavščega samoupravljanja. Vse je zato po izvedbi predstavnik delavščega samoupravljanja imajo mnogo problemov, katerih reševanje jim zavajajo naši delavci. A.

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovarnah in podjetjih je bivanjem in najkrajšem času odločil nekaj časa v nadzorovanju, vendar pa si ni mogoče predstavljati, da predsednik DS v Iskri o problemih samoupravljanja ne bi vedel mnogo pogojih delavščega samoupravljanja. Vse je zato po izvedbi predstavnik delavščega samoupravljanja imajo mnogo problemov, katerih reševanje jim zavajajo naši delavci. A.

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovarnah in podjetjih je bivanjem in najkrajšem času odločil nekaj časa v nadzorovanju, vendar pa si ni mogoče predstavljati, da predsednik DS v Iskri o problemih samoupravljanja ne bi vedel mnogo pogojih delavščega samoupravljanja. Vse je zato po izvedbi predstavnik delavščega samoupravljanja imajo mnogo problemov, katerih reševanje jim zavajajo naši delavci. A.

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovarnah in podjetjih je bivanjem in najkrajšem času odločil nekaj časa v nadzorovanju, vendar pa si ni mogoče predstavljati, da predsednik DS v Iskri o problemih samoupravljanja ne bi vedel mnogo pogojih delavščega samoupravljanja. Vse je zato po izvedbi predstavnik delavščega samoupravljanja imajo mnogo problemov, katerih reševanje jim zavajajo naši delavci. A.

Na plenumu Okrajnega sindikalnega sveta so razpravljali o problemih delavščega samoupravljanja in njegovih težavah, je lahko škodljivo predvsem za razvijanje in napredek našega delavščega samoupravljanja v tovarnah in podjetjih.

Ravnatelj v tovarni »Iskri« in tudi v nekaterih drugih tovar

Gospodarske novice iz vse domovine

TOVARNA »IMPOL«
BO PREDELOVALA
ALUMINIJ

»Impol«, industrija metalnih polizdelkov v Slovenski Bistrici, je začela predelovati prvi aluminijski, ki ga je proizvedla nova Tovarna gline in aluminijska v Kidričevem. Izdelovala bo valjito strešno pločevino, aluminijsaste cevi in konstrukcije, ki bodo nadomestile jamski les.

Doslej je ta tovarna predelovala samo baker, zdaj pa je že preusmerila na predelavo aluminijskega 40 odstotkov svoje zmogljivosti. Kasneje bo tovarna »Impol« predelovala samo aluminijske.

PELJEŠAC BO DOBIL TOVARNO RIBJIH KONZERV

V Trplju na polotoku Pelješac so začeli graditi novo tovarno ribjih konzerv. Tovarna bo velikega pomena tudi za prebivalce Korčule. Bogata lovilišča rib obetajo dober zaslužek ribičem in zagotavljajo surovinsko bazo za novo tovarno, ki bo delata tudi za izvoz.

DO SEDAJ NAJVEČJI IZVOZ »LITOSTROJA«

»Litostroj« je postal te dni svojo do sedaj največjo posilko v inozemstvo. Na motorno ladjo »Rijeka« je »Litostroj« naložil 5 dvigal po 5 ton in 4 20-tonška dvigala, ki so namenjena za indijsko tovarno potniških vagonov v Peramburu. Tej tovarni bo postal »Litostroj« v prvih dveh mesecih prihodnjega leta še 15 dvigal.

Od normalnega kinoprojektorja do cinemaskopa Tisoči NP 2

Vojne je bilo konec. V tovarni »Iskra« so se spraševali, kaj narediti s stroji, ki so jim ostali. Na predlog takratnega Komiteja za kinematografijo so se odločili, da bodo poleg drugih izdelkov izdelovali tudi kinoprojektorje za normalni film.

Začetek je bil težak. Konstrukcijo za prvi kinoprojektor je izdelal ing. Spiller, ing. Vidmar pa je izdelal prve načrte za kinoojačevalcem z zvočniki. Ceprav so noč in dan delali na prototipu, je bil projektor izdelan šele leta 1947. Osnovali so kinooddelek, da jim je delo lažje in hitreje šlo od rok. Ta je imel lastno proizvodnjo, montažo in preizkuševalnico s kabino in dvorano. Prvi organizator in vodja tega oddelka je bil Fudi Krulc.

Zaradi neizkušenosti naših konstruktorjev in tudi delavcev je bila proizvodnja prvin kinoprojektorjev, razumljivo, zelo počasna. V letu 1948 so še z velikimi težavami na polobrniški način izdelovali deset kinoprojektorjev. Naslednje leto pa je bilo.

Zasluzeni pokoj

Sleheni član kolektiva, pa tudi člani vseh ostalih kolektivov in ustanov na Jesenicah so dobro poznali veste, poštne in nadvse uslužnega kurirja Franca Zupana, ki je že 1915. leta nastopil službo v Železarni.

Med narodnoosvobodilno vojno je preživel mnogo trpljenja in strahot v koncentracijskih taboriščih, kamor ga je okupator pregnal. Izgubil je sina Ježka, ki je padel kot sekretar SKOJ za jeseniško okrožje. Bil je vseskozi zaveden Slovenec, dober delavec ter zgleden član delovnega kolektiva. Zasluzeni pokoj je nastopil 1. decembra letos.

Cinemaskopa, ki ga danes uporabljajo že v vseh večjih mestih po svetu. Pri tem sistemski projektor NP 2 z različnimi dodatki za plastični zvok in mnogimi projekcijskimi platni in sicer do 23 metrov širine in 8 metrov višine. Za normalne kinematografe bodo še naprej izdelovali projektorje NP 2, za manjše kinematografe pa razvijajo nov tip manjše obločnice. Za teren pa že izdelujejo 16 mm prenosne projektorje. Tako bodo imeli v tovarni »Iskra« v bližnji prihodnosti pestro izbiro kino načinov, ki bodo ustrezale današnjim zahtevam domačega in inozemskega trga. F.

Za tiste, ki tudi, da lepa dekleta nimajo

NIKDAV PREVEČ OBLEK

Mislim, da je bil Mark Twain tisti, ki je dejal, da povrčen Američan raje vidi Marilyn Monroe v evinem kostumu, kakor pa legendarnega generala Granta v popolni paradi uniformi.

Povedal je veliko resnico! Do kakšnih nesmislov pa se je v današnjem času povzpela ta resnica, pa nam opisuje nek ameriški novinar, ki je obiskal Oregon z nalogo, da opiše tamkajšnje življenje. Največjo težavo pri tem poslu pa mu je naredila ilustracija, s katero bi moral svoj članek opremiti. Slika bi morala biti taka, da bi »privabilas« brace.

»OBRNITE SE NA našega fotografa, ki vam bo lahko posregel s slikami privlačnih mladih dekle z lepimi nogami, mi je dejal kolega, ko sem ga poprosil za nasvet, ki naj bi mi pomagal iz zagate.

V mislih sem prelepel svoj rokopis in ugotovil, da je moj članek prav tako dolgočasen, kot vsi njemu podobni. Pisal sem namreč o državni upravi, stavbarstvu in podobnem. Kam naj vrinem sliko z lepimi dekle, s še lepšimi nogami? Če ne bi bilo fotografa, bi moj članek ostal brez ilustracije. Tako pa mi je ta mož pomagal iz zadrege. Dejal mi je, da sem gotovo v svojem članku pozabil omeniti različne »potankosti«. Mislim je pri tem na lepa dekleta, ki živijo v tem mestu.

To je bila čudovita rešitev! Tega vzorca sem se poslej včasno držal. Naj vam povem, kako sem »vtaknil« sliko lepih dekle v članek o državni upravi:

»Oregon ima umetnostno šolo in take šole seveda potrebujete modeli. Ko je tak model (seveda lepo dekle!) poziral in počival, je študiral knjige o Oregonki mestni upravi, ki pa nima nič skupnega z njegovimi belimi rameni in prsimi.«

Zena je prinesla domov novo vrsto margarine in ovoj je predstavljala lepo mlado dekle v kopališki obleki. Tedaj sem se

Za kratek čas

CARINA

— Brez skrbi, steklenice so prazne!

V skalah so našli odtise neandertalskega človeka

Dva mlada italijanska raziskovalca iz Torina, Andrea Nervi in Aldo Ferio, sta te dni odkrili v okolici mesta veliko podzemeljsko jamo, v kateri je bil zadnji pred njima neandertalski človek.

Jama je dolga okoli 5 kilometrov in jo krasijo bogati kapniki — stalagmiti in stalaktiti, ki jih je gradila voda skozi tisoč let.

Del jame je bil poznan že prej in je služil prebivalcem Torina med vojno za zaklonišče pred letalskimi napadi. Po vojni pa ni nikhe več zahajal v jamo.

Poleg stalagmitov in stalaktitov so našli v pečini kosti prazgodovinskih živali med njimi celo okostje jamskega medveda.

Posebno zanimanje teh dveh mladih raziskovalcev je povzročilo petindvajset odtisov

človeških stopal. Ti pripadajo gleda so to odtisi stopal moža človeku kamene dobe. Stokov in dečka ali žene. Na skalnih stenah jame so našli tudi odtise rok.

Do danes še nikjer niso našli tako starih odtisov. Stopinje vodijo do mesta, kjer so našli ostanke medveda, in pripadajo dvem osebam. Kot iz-

dečka ali žene. Na skalnih stenah jame so našli tudi odtise rok.

Iz vseh teh odtisov so lahko dognali, da je bil nekdaj tu neandertalski človek. Stokovnjak trdijo, da je bil visok

izmed oseb, Kot izmalo več kot 160 centimetrov.

PRAVI VOL

Njegovo veselje je trajalo le malo časa. Drugi gostilničar je opazil izpremembo. Tudi on je zamenjal naslov. Nov napis je bil »Pri volu«. Vsi tuji, ki so prišli v mesto in so slišali o dobri postrežbi »pri volu«, so jo sedaj mahnili k sosedu in »vojvoda Lancastre« je postal brez prometa.

Kaj storiti, je noč in dan premisileval prejšnji »vol«. Vojvode ni hotel žaliti, starega naslova pa sedaj ni mogel uporabiti, ker ga je imel sosed. Pa mu šine naenkrat dobra misel v glavo. Pokiče slikarja in mu nekaj naroči. Drugi dan so videli tuji in domačini nadvrati gostilničar star naslov in obesi novega, lepo barvanega, s sliko »vojvode, pod njo pa te-le besede: «Pri vojvodu Lancastre, to je stari in pristni originalni vol.«

Iz hvaležnosti prosi prvogostilničar vojvodo, če sme prekrstiti svojo gostilno in jo imenovati »pri vojvodu Lancastre«. Ta mu rade vojve pridobi. Ves vesel sname gostilničar star naslov in obesi novega, lepo barvanega, s sliko »vojvode, pod njo pa te-le besede: «Pri vojvodu Lancastre, to je stari in pristni originalni vol.«

stanovanju, da bi prodal »nekaj«, kar je bilo lahko samo važno sporočilo, dokument ali ukraden zakonik.

Dobiti tajne politične, gospodarske ali vojaške dokumente o sovražniku, je bil med vojno sen vsakega diplomata v prestolnici neutralne države. Lahko si mislite, da se Jenke teženadni sreči ni odrekel in jo prepustil Moisischu, ki mu niko ni bil prijatelj, kvečjemu tekme.

Naslednj dan je Jenke dejal Moisischu nekako takole: »Sinoči, še pred vašim prihodom, sem po kratkem razgovoru s svojim nenavadnim gostom poslal po vas zaradi tega, ker sem prepričan, da ste edina oseba, ki ji lahko povsem zavaram. Moj položaj zahteva namreč skrajne previdnosti in v podobnih primerih moram ukrepati hitro in preudarno. Zadeva je kot nalač posel za mlade atašeje.«

Moisicha Jenkejeve izjave in vedenje nista pav nič presestila. Tudi Cicero besede, da »sovražnik Angleže, je sprejet kot popolnoma pristen izraz njegovih čustev. Zdajo se mu je čisto naravno, da navaden sluga, ki je pred leti stregel Nemcu, razpolaga s tajnimi političnimi in vojaškimi dokumenti, za katerih vsebino bi moral vedeti samo angleški ambasadator.«

Vsa ta povest pa je v bistvu nelogična, otročja in polna nasprotij.

Zakaj je Cicero, ki je »sovražnik Angleže«, zahteval plačilo samo v angleški valuti? Ce je veroval v znago Nemčije, potem bi moral vendar računati na to, da bo v tem primeru tudi angleški denar propadel. Vendar se Moisisch niti ni vprašal, ali bo kdo opazil pogoste obiske sobarja angleškega poslanika pri prvem sekretarju nemške ambasade, četudi je v

ZANIMIVOSTI

UMETNE OTOKE GRADIVO

Do konca prihodnjega leta bo imela Amerika celo vrsto novih otokov, ki so danes na karti samo označena. Otoki bodo zgrajeni na kopnem, in potem jih bodo postavili vzdolj morske obale. Nekateri bodo celo 100 do 125 milij proč od obale. Otoki bodo služili kot radarske in meteorološke postojanke in prostor za pristajanje helikopterjev.

CASI SE IZPREMINJAJO

V Oak Ridge v Tennesiju, je fotograf posnel pričujočo sliko, ki kaže velik napredek nuklearne fizike. Elektronske naprave, ki so služile med drugo svetovno vojno za proizvodnjo urana U-235 za atomsko bombo, ki so jih nato vrgli Amerikanci na Hiroshima in Nagasaki, so odveleki kos za kosom na odprtjo polje. Sedaj se okoli njih igrajo otroci.

Z napravo, ki je bila še pred dobrimi desetimi leti največja tajnost, ravna jo sedaj kot s polnoma nepomembnimi stvarmi.

BOLHE IZUMIRAJO

Direktor muzeja za prirodno zgodovino na Dunaju, dr. Hans Stroucham, je imel predavjanje v Linzu, ki je izvralo veliko senzacijo. Trdil je, da bo bol, ki neprjetno napadajo človeka, kmalu zmanjkal. Po mišljenu tega prirodoslovca razsaja med bolhmi nalezliva bolezen, ki se je razširila po celem svetu in da so v mnogih deželah že opazili, da bol že skoraj ni več. Celo v Jugovzhodni Evropi in na Bližnjem Vzhodu, kjer jih je bilo največ, je število bolih mnogo manjše.

POLARNE RIBE IMAJO BELO KRI

Norveški biolog Strand je pred kratkim uvelik nekaj rib v polarnih predelih iz skupine »ledenih rib« in nato študiral njihove lastnosti. Dognal je, da imajo belo kri. Dolgo so mislili, da ribe, ki žive okoli Južnega Pola, nimajo krvi. V resnic pa le nima njihova kri rdečega pigmenta in hemoglobina, ki se veže v prirodi s kisikom. Norveški znanstvenik pa ni mogel priti do zaključka, kako da ribe kliju nezadostnim količinam kisika vseeno žive.

BRODOLOMI V SVETU

Po statističnih podatkih britanskega Loida v letu 1953 se je v vseh morjih sveta potopilo 232 ladij, katerih vsaka je imela več kot 1000 ton. Skupna tonaga potopljenih ladij pa je 303.459 ton. Razlog brodomolov so v 87 primerih nevihte, v 33 požari, v 32 prometne nesreče, v 45 okvare, v enajstih primerih pa so vzroki neznani.

PRVI POTNIŠKI AVION PRELETEL SEVERNİ TECAJ

Pred nekaj dnevi je bila odprt redna letalska linija, ki bo vezala Kopenhagen z Los Angelesom. To je danes najkrajša pot med Severno Evropo in obalo Tihega oceana. Potnik so prvič v zgodovini letalstva leteli čez Severni tečaj in imeli priliko opazovati nenavadne predele. Prvo letalo je prelepete razdaljo med Kopenhagensem in Los Angelesom v 23 urah in 56 minutah.

KOLIKO POJEMO V ENI URI

V eni sami uri pojemo in popijemo na svetu 49 milijonov skodel kave ali čaja (v času zajtrka pa še mnogo več), 76 milijonov kilogramov kruha, 25 milijonov kilogramov krompirja, 4 milijone kilogramov mesa, 1 milijon čaš piva in 3,5 milijone kozarcev vina, kadilci pa uničijo 177.000 kilogramov tobaka. V šestdesetih minutah pojemo za prolskok 100 milijonov kilogramov raznih sladkorja, za katere je potrebnih nekaj milijonov kilogramov sladkorja.

oktoberu 1943 v Ankari kar mrzolelo zavezniških vohunov. V mestu nihče več ni dvomil v nemški poraz.

Kdorkoli pozna medvojno življenje v Ankari, dobro vedo, da niti najbolj običajen sprejem ali telefonski pogovor kategarokl diplome ni stal neopazen. Moisisch s svojim pripovedovanjem bralcev ni mogel speljati na led. Kdo bo n. pr. verjel njegovi razlagi, da je Cicero uspel prefotografirati dokumente s pomočjo uspavalnih sredstev, ki jih je dajal svojemu gospodarju. To naivno pojasnilo je izgubilo svojo vrednost z dnem, ko je nemška vohunska služba neizpodbitno dokazala, da posnetkov omenjenih dokumentov ni mogel napraviti en sam človek, temveč, da je bilo to delo dveh oseb. Cicero pa imel torej sodelavca. Kdo naj bi to bil?

Moisisch »bajes« ta nepojasnjena skrivnost ni kaj posebno zanimala. Vendar vse to ne ustrezajo resnici.

Ni namreč res, da je Jenke iz gole obzirnosti 26. oktobra preupustil zadevo Cicero Moisischu. Tudi ne drži, da sta se Moisisch in Cicero približno desetkrat srečala in ju pri tem nihče ni viden. Ni res, da Moisisch ni prav nič skrbel, kdo naj bi bil Cicero sodelavec. Moisisch sam že od vsega začetka ni verjal pripovedovanju o uspavalnih sredstvih. Nekaj resničnih in točnih podatkov je avtor namreč v svoji knjigi zamolčal.

1945. leta se je Moisisch vračal iz turške internacije na ladji, ki je pristala v nekem škotskem pristanišču. Britanske oblasti so ga tedaj »osumile« samo razpečavanja ponarejenega denarja, čeprav bi ga morale v vsakem primeru prijeti predvsem zaradi sodelovanja pri kraju dokumentov. Zanimivo je tudi tale dogodek. Ko je med vojno eden Moisischev otrok težko zbolel, ga je nemški emigrantski zdravnik v Ankari rešil smrtil s serumom, po katerega so na privoljenje angleškega ambasadorja sira Knatibulla poslali z avionom Kraljevega letalstva v Kairo. Tudi na to je Moisisch v svoji knjigi zapomčal.

Konec marca 1943. leta je sprejel Churchill dva izredno važna podatka o »morali vodilnih krogov« v Nemčiji in Italiji.

Tedaj je napelost v Rimu naravnala iz dneva v dan. Povod je vladala velika zaskrbljenost. Vsi poskusi Mussolinija in Ciana, naj bi Nemci ne dopustili, da bi Italija štartovala svoje divizije v Tunis in Libiji, so bili zamaši. Pojavljala so se nesoglasja med Duecem in armado, med armado in vodečo stranko, pa tudi mnenja med Mussolinijem in njegovimi najozjimi sodelavci so se razhajala.

Vesti o Nemčiji, ki jih je Churchill v marcu 1943 prejel, so izvirale iz dobro obveščenih krogov. Bilo je to najbolj izčrpno poročilo, kar jih je prišlo v Churchillove roke po 1939. letu, le da se je o svoji vsebinai precej razlikovalo od prejšnjega. Kljub strahotnim porazom v Rusiji in Severni Afriki, kljub neprestanemu rušenju nemških mest in industrijskih naselij se 90 do 95 odstotkov Nemcev ni zavedalo resnosti položaja. Kratko in malo niso verjeli v možnost poraza nemške vojske.

